

Kaisa Garedeu ps

Toimenpidealoite maahanmuuttajista johtuvien tulkkauskustannusten kartoittamisesta sekä niiden korvaamisesta kehitysyhteistyön budjetin sisältä

Eduskunnalle

Suomen valtio korvaa muun muassa kansainvälistä suojelua saavien tulkkauskustannuksia täysimääräisesti ensimmäisten maassaolovuosien ajan. Hallintolain 26 §:n mukaan viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, mikäli asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä. Tulkkauspua voi saada esimerkiksi maahanmuuttajan vastaanottoon liittyvissä tilanteissa, sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä lasten kouluun tai päiväkotiin liittyvään kommunikointiin.

Vuonna 2019 eduskunnan tietopalvelu totesi, että mitään kattavaa tilastoa tulkkipalveluiden kaikista kokonaiskustannuksista ei ole olemassa ja että suurimmassa osissa kuntia tulkkauskustannuksia ei eritellä ja ne jakautuvat eri toimialoille (TPA 17/2019 vp). Vuonna 2022 valtio korvasi kunnille tulkitsemisesta aiheutuneita kustannuksia noin 13,5 miljoonan euron verran. Vuoden 2023 alusta osa palveluista siirtyi hyvinvointialueiden vastuulle. Alueet ja kunnat voivat hakea valtiolta korvauksia takautuvasti kahden vuoden ajan.

Petteri Orpon hallitus on pyrkinyt hillitsemään maahanmuutosta aiheutuvia kustannuksia muun muassa päättämällä alentaa tulkitsemisesta aiheutuvien kustannusten korvaustasoa noin kolmella miljoonalla eurolla vuodessa, lyhentämällä kansainvälistä suojelua saavista sekä kiintiöpakolaisista kunnille maksettavien korvausten maksuaikaa vuodella sekä mahdollistamalla tulkkipalveluiden kustannuksista aiheutuneiden kulujen perimisen maahanmuuttajalta, mikäli hän jättää saapumatta hänelle varatulle ajalle.

Suomen vakava velkatilanne vaatii valtion taloudenpidolta erityistä huolellisuutta ja tehokkuutta. Kaikkien maahanmuuttajia koskevien tulkkauspalveluiden kokonaiskustannukset valtiolle, kunnille ja hyvinvointialueille olisi tärkeä kartoittaa heti, kun ne ovat laskettavissa, ja tilastoida tarkasti. Lisäksi osana hallituksen linjaamia sopeutustoimia kansainvälisen turvapaikan hakijoista, kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä sekä kiintiöpakolaisista aiheutuvat tulkkauskustannukset olisi perusteltua kompensoida kehitysyhteistyön määrärahojen sisältä. Kehitysyhteistyön kokonaismäärärahoja ei tämän myötä korotettaisi. Kompensointi voitaisiin toteuttaa esimerkiksi määrittelemällä tulkkausta koskevat kustannukset kehitysyhteistyöksi raportoitavaksi eräksi tai siirtämällä ne kokonaisuudessaan ulkoministeriön pääluokan kehitysyhteistyötä koskevien momenttien alle.

Toimenpidealoite TPA 31/2024 vp

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvapaikanhakijoista, kansainvälistä suojelua saavista ja kiintiöpakolaisista Suomelle aiheutuvien tulkkaukustannusten selvittämiseksi sekä niiden kompensoimiseksi kehitysyhteistyön määrärahoista.

Helsingissä 18.6.2024

Kaisa Garedew ps